

Lugejatele!

1. Hoidke raamat määrdumise ja rikkumise eest, sest ta ei ole mitte ainult Teie, vaid ka kõigi teiste tarvitamiseks.

2. Mässige raamat paberisse, et ta teel koju ehk kogusse mustaks ega märjaks ei saaks.

3. Ärge lehitsege raamatut musta ja märja käega. Ärge kirjutage ega kriipsutage raamatusse. See teeb raamatu inetuks.

4. Ärge murdke lehenurki. Ärge pange pliiaitsit, sullepead ega teisi suuremaid asju raamatu vahele. See lõhub köidet.

5. Ärge keerake raamatut kahekorra, siis murdub raamatu selg ja lehed rebenevad lahti.

6. Käiige raamatuga õrnalt ümber, siis seisab ta kauem ja raamatukogu võib selle asemel, et raamatute parandamise peale raha kulutada, rohkem uusi raamatuid osta.

7. Hoidke iseäranis vanu kulunud raamatuid, sest paljud neist ei ole enam müügil.

8. Teatage koguhoidjale, kui leiata raamatus märkusi, kriipsutusi, puudevaid ja lahtisi lehti või mõne muu vea.

9. Tooge raamat õigeaks ajaks tagasi. See kergendab raamatukogu tööd ja võimaldab teistele, kes lugeda soovivad, raamatu saamist.

Tallinna linna raamatukogu.

M

Pärnu
Vabatahtliku Tuletõrje Seltsi

Juubelialbum

1866 — 1926.

*

„Kultuur'i" trükk, Pärnus.

1 9 2 6.

464

E 6140

18cm

Spetsialist

~~6.4521.~~

~~3.4571.~~

Pärnu
Vabatahtliku Tuletõrje
Seltsi

~~#5033~~. 60 a.

Juubelialbum

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

1866—1926

~~SP, - 5109~~

Üks kõige — kõik ühe eest!

TALLINNA KESK-
RAAMATUKOGU

◆-----◆
„Kultuur” trükk, Pärnus.
◆-----◆

ESTI
PÄRNU RAAMATUKOGU

1-05-02646

Eessõnaks.

Käesolev Pärnu Vabatahtliku Tuletõrje Seltsi tegevuse lühike ülevaade, mis on kokku säetud olevate protokollide (kahjuks, on protokollid aastaist 1901—1907 kaduma läinud maailmasõja ja saksa okupatsiooni ajal), 25 a. juubelialbumi andmete, ajaloolikkude kirjutuste ja seltsi usaldusvääriliste liigete isikliste mälestuste põhjal, ei taha olla, kaugeltki mitte, seltsi tegevusest täielikku ülevaadet pakkuvaks allikaks vaid konspektiks.

Kirjutada Pärnu Vabatahtliku Tuletõrje Seltsi ajalugu — nõuaks palju põhjalikumat ja laiaulatuslikumat käsitust, kui seda lubab puht juubelialbumi iseloom ja ruum.

Sellepärast on koondatud käesolevasse albumi vaid kõige olulisem materjaal aastaist 1866—1926, mil selts võib täieliku rahuldustundega vaadata tagasi oma üle-poolesaja aastasele raskele, kuid tagajärjerickele ligimesearmastuslikule tööle.

Täna, mil pühitseb Pärnu Vabatahtlik Tule-
tõrje Selts oma 60 tegevusaasta juubelit, tunneb
igaüks meist selgemalt kui iial enne, et ainult ühen-
duses on jõud.

— Üks kõige — kõik ühe eest!
Julgelt edasi kohustusrikkal töö! —

Kokkuseadja.

Pärnus, 10. VII. 26.

Pisut tuletõrje ajalugu.

Ajast, mil ürgaja inimesed õppisid tundma tuld ja selle määratud kasu inimsoole, tutvunesid nad ühtlasi ka tule hädaohtlikkusega ning hakkasid otsima abinõue võitlemiseks tule, kui kurjeima vaenlase vastu.

Esialgul olid tule vastu võitlemise abinõud õige primitiivsed ja puht ürginimlikud, ent juba vanade kreeklaste ja egiptlaste juures leiame teateid mingisugustest pumba- ja taolistest riistadest mis arvatakse tarvitatud olevat tulekustutamiseks.

Ühes vanas kirjas, mis on kirjutatud 250 a. enne Kristust Andrias, kõneldakse leidusest, mida ajaloo uurijad peavad esimeseks tulekustutamise puitsuks.

Juba 900 a. enne Kr. on kreeklane Ctesebius leidnud üles mingi aparadi, mille ta nimetab „Süphoniks“ — veetõstjaks ja mida peetakse tulekustutamise abinõude esiisaks.

Keiser Augustuse ajal oli Roomas 7000 meheline, sõjaväe kombel organiseeritud, tuletõrje komando, mis oli jagatud 7 osakonda. Iga osakond seisis ühe pritsmeistri juhatusel.

Noorema Pliniuse ajal on jutt keiser Trajaanile saadetud aruandes 150 mehelisest „ehitajate gildest“, kelle ülesandeks oli ühtlasi ka tule kustutamine.

Esimene sunduslik määrus tulekustutamiseks kuulutati välja Londonis aastal 1189.

Käsipritsud, mis võtsid vett kolbe abil ning paiskasid selle tulle läbi vooliku, leidsid juba 14 aastasajal.

Sarnastest pritsudest polnud aga suurt kasu, sest nende tarvitamisel kulus palju inimesi, pealegi oli veejuga nõrk.

Augsburi linna arhiivis on alalhoidunud dokument, mis tõendab, et keegi kullasepp Platner on valmistanud pritsu, mis visanud vett maja kõrguseni.

Kasper Schott teatab a. 1655 ühest pritsust, mille olevat ehitanud üks Nürnbergi seppmeister Hantsch. Tähen-datud sepa poolt valmistatud prits paisanud veejoa 50 jalga kõrgele. Neil pritsudel puudusid aga õhukatal, voolikud ja imemise-sisseseaded.

Von der Heyde kirjeldusest a. 1690 võib arvata, et õhukatlad leiti üles sel ajal.

Aastal 1719 annab mehaanik Jakob Leupold õhukat-laga ehitatud pritsu üle meile ligemaid teateid „Breslauer Nachrichtenis“.

Eelpool nimetatud Heyde on pannud ka tulekahjude vastu võitlemisele uue aluse oma leidusega; nimelt, on ta ülesleidnud voolikud, millede läbi võib juhtida vett kau-gema maa taha.

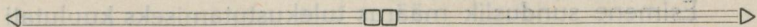
Aastal 1673 võetakse Antverpenis esimest korda tarvi-tusele voolikutega prits.

Teadus ning tehnika käisid oma rada ja juba a. 1847 täiendakse voolikuid sellega, et nad valmistatakse väljast poolt kanepist ja seestpoolt kummist.

Esimesed voolikutega pritsud võeti tarvitusele Saksa-maal a. 1866, Prantsusmaal a. 1699 ja Inglismaal a. 1751. Sellega oli saanud tuleõnnetuste vastu võitlemine neis maa-des kindlama kuju.

Ka imemise-sisseseade näib olevat Heyde ülesleidis, sest a. 1735 kirjutab ta oma poolt välja antud raamatus imemise-sisseseadega pritsudest; kuid needki tule vastu võitlemise abinõud polnud veel küllalt täiuslikud.

Alles hilisematel aegadel jõuti sarnaste auru-, mootor-ja autopritsudeni, missuguseid kasutab meieaja tuletõrje.

Tuletõrje seltside tekkimisest Eestis.

Aegadel, mil puudusid meil tule vastu võitlemiseks praegused vabatahtlikud tuletõrje seltsid ning igasugused tehnilised abinõudki, tegi tuli hirmust hävitustööd nii linnas kui maal.

Inimeste elutöö ja vaev varises ainsa silmapilgu jooksul kokku nende endi silma all.

Tuli hävitas linnad, kloostrid, kirikud ja külad, ent inimesed olid abitud võitlema tule vastu.

Ajaloost teame, et 16. aastasajal — Poola ja Rootsi valitsuse ajal — Pärnu linn hävines tulès kogu oma arhiivide ja väärtustega.

Elamute asemele jäid ainult suitsevad rusud, millede juures seisid ahastavad inimesed ilma ulualuseta, ilma peavarjuta, ilma varanduseta.

Eks ole see küllaldaseks tõenduseks tolelaegsest tuletõrje korralduse puudulikkusest.

Tulekahju kordadel kutsuti küll kodanikud kokku kellahelinaga ja pasunapuhumisega. Kes ei ilmunud, need langesid valju karistuse alla, sest keskajal olid kohustatud tulekaitsele kõik elanikud kõigis Baltimaa linnades.

Riia ja Tallinna 13. aastasaja linnaseadus tegi sunduslikuks, et iga majaperemees pidi valmis pidama oma maja ees tarviliku veetagavara tulekahju korral õnnetuskohale ilmumiseks.

Korstnapühkurid, kalurid, sepad ja tiserid olid kohustatud ilmuma õnnetuskohale kustutamisinõudega.

See kõik aga ei aidanud palju, sest puudus distsiplineeritud ning hästi ettevalmistatud tuletõrje meeskond,

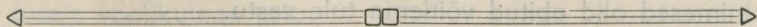
kes selles baabelisegaduses oleks asunud tööle vilunud asjatundlikkuse ning ajakohaste abinõudega.

Ikka enam ning enam hakkas maad võtma äratundmine, et vastastikune koostöö, sellekohased harjutused ja vastavad tulekustutusabinõud paljugi aidata suudaks.

Et aga väikestes linnades polnud võimalik pidada palgalisi, elukutselisi tuletõrjujaid, otsustati kutsuda ellu vabatahtlikud tuletõrje seltsid, kes oleks ühtlasi ka varustatud ajakohaste kustutusabinõudega.

Aleksander II valitsemise algaastail, mil hakkasid puhuma Baltimaal vähe vabamad tuuled, tekkisid Eestis üksteise järele esimesed tuletõrje seltsid.

Esimene sellesarnane selts asutati Tallinnas aastal 1862, selle järele Tartus, Pärnus, Narvas jne., kuna meie päevil ei leidu vististi ainustki alevit ega ka valda enam, kus puuduks tuletõrje korraldus, mis sellekohase säädusega tehti sunduslikuks.

Seltsi valitsus. Istuvad, pahemalt paremale: N. Raist, Ed. Oja (abiesimees), adv. A. Soosaar (esimees,) K. Lorenz (komandoülem) ja Martens. Seisavad: Kappak, Lenk, Annus, Parts ja Klaus.

Pärnu Vabatahtliku Tuletõrje seltsi tekkimine ja tegevus.

Pärnu Vabatahtliku Tuletõrje seltsi algaastaiks tuleb lugeda talvet aastail 1866/1867, mil sai teoks seltsi asutamise mõte, mille algatajaiks olid üksikud isikud juba 1866 aasta suvel.

Tulekahju kolleegium, mille eesotsas seisis toleaegne brandmeister L. Kridner ja hiljem F. Conze, võttis asja üles, kutsus Riiaast kohale asjatundjana V. Petri ning 1. novembril 1866 aastal peeti ära seltsi asutamise üldkoosolek, kus Riia eeskujul kokku säeti põhikiri, millele asutajatena kirjutasid alla alljärgnevad isikud:

1) A. Boström,	15) R. Eldring,
2) A. Gülich,	16) V. Jürgenson,
3) L. Kridner,	17) A. A. Conze,
4) Th. Fink,	18) V. Grimm,
5) R. Rode,	19) A. D. Marsching,
6) B. Rode,	20) E. Simson,
7) C. Lemmerhirt,	21) A. Vitt,
8) A. Lemmerhirt,	22) G. Dimitrjev,
9) C. Jürgenson,	23) F. Norrenberg,
10) R. Rund,	24) Chr. Burchard,
11) J. Vestberg,	25) R. Everts,
12) J. Brisemeister,	26) A. D. Johannson,
13) Hupel,	27) A. Ehrhardt,
14) R. Magnusson,	28) E. Lehbort.

Seltsi asutamine pidi sündima tulekaitse kolleegiumi ja linnavalitsuse endise tuletõrje loal. Ka pidi valitama nõukogu, kes asja esitab tulekaitse kolleegiumile, kuna

asutamisprotokollile pidi allakirjutama mitte vähem kui 140 igast seisusest isikut.

Et igaüks tahtis ja lubas end pühendada ligimese-armastuslikule tööle, ei tekitanud vajaliku arvu allkirjade saamine mingisuguseid raskusi.

Kõrge kroonu omalt poolt kinkis kaks Riia Andrée tehases valmistatud pritsu, kuid uuel seltsil puudus raha muude väljaminekute katteks.

Vaatamata sellele, et rahapuudusel meestele muretseda ei saadud, käidi hoolega harjutustel ja valmistati end ette võitluseks inimsoo kurjeima vaenlase — tulega.

Nähes üldist huvi vabatahtliku tuletõrje vastu, püüdis uut ettevõtet ka tollaegne linnavalitsus toetada sellega, et ta ronimistorni lasi ehitada raekoja platsile, kust viimane hiljem üle viidi Tallinna värava lähedusse.

27. oktoobril 1868 aastal leiab vabatahtliku tuletõrje seltsi põhikiri kinnitamist ka linnavalitsuse poolt.

Selle kohta leidub arhiivis järgmine, tulekaitse kolleegiumi poolt vabatahtlikule tuletõrje seltsile saadetud, kiri:

„Sellega tunneb Pärnu tulekaitse kolleegium enesel au olevat Pärnu Vabatahtlikule Tuletõrje seltsile kinnitatud põhikirja kätte saata.

Ta on rõõmus, et meie linna heategevat asutust ellu kutsuda võib. Saagu siis see asutus ellu kutsutud, kes vaimlikus ühesmeeles, ka tulevikus, meie kõrgema võimu ja varju all kaitset leiab“.

Tähendatud kirja saabumise päeval, s. o. 17. novembril 1868 a. peeti ära üldkoosolek linnanõunikkude F. Conze ja R. Bahrlehni poolt kinnitatud põhikirja järele.

Seltsi tegevaks juhatajaks valiti A. Gülich.

Nõukogu liigeteks:

N. Bremer,
Fr. Klüver,
F. Conze,
A. Vitt,
Th. Fink.

Peameeste abideks:

I. F. Fink,
II. A. Ehrhard.

Esimees
Aleksander Soosaar.

Komandoülem
Karl Lorenz.

- I. pritsi komandöriks J. Norrenberg ja juhatajaks V. Otto,
 II. „ komandöriks A. Heine,
 II. „ juhatajaks J. Briesemeister.
 Ronijate komandöriks G. Vinter,
 „ juhatajaks Budkovsky.
 Korrapidajate komandöriks Fr. Klüver.

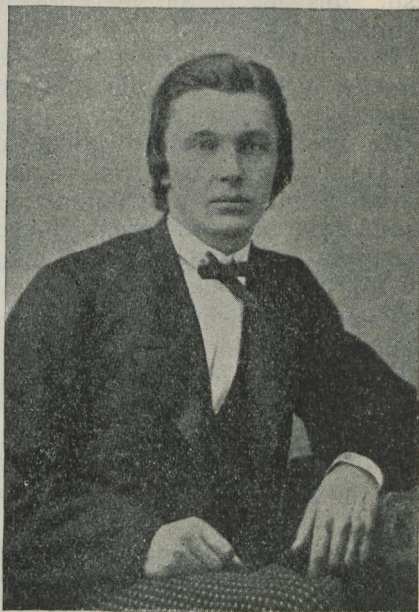
Kandidaatideks valiti:
 linnanõukogu poolt—
 A. Gülich, F. Norren-
 berg ja Th. Fink, kel-
 ledehulgast hra Gülich
 linnanõukogu poolt
 peameheks nimetati
 (28. nov. 1868 a.).

Kustutusabinõudeks
 tol ajal oli seltsil eel-
 pool juba nimetatud
 Andrée vabr. pritsud,
 mis parandamise ja
 muutmise najal on pü-
 sinud kuni tänapäe-
 vani III. ja IV. rühmas.

Kui 1868 a. kroonu
 ja 1870 a. Jacki kon-
 tori aitade kallal tuli
 oma hävitustööd tegi,
 kinkisid kahju kannat-
 ajad 200 kuld rubla
 tulekahjukella heaks.

Ka korraldatihiljem,
 suuremalt jaolt hra
 Barlehni läbi, seltsi
 kassa heaks korjandus,
 mis andis võrdlemisi kena sum-
 makese, mille eest telliti tulekahju kell, mis üles säeti rae-
 koja õue, kuna mõned vähemad kellad viidi Pärnust
 Valka, kus tol ajal oli asutamisel vabatahtlik tuletõrje selts.

Aastal 1871 kutsus uus tulekahjukell juba seitsmendat
 korda kokku tuletõrjujaid, teatades neile tuleõnnetusest
 oma kaugele kuulduva helina kaudu.

Seltsi esimene peamees
A. Gülich.

Oma teguvõimet näidata täies ulatuses tuli seltsil aga 1872 aastal, mil sündisid kaks suuremat tulekahju Schmidt linnaaitades. Ülesnäidatud abi eest kinkis hra Schmidt seltsile hea Netzi vabriku pritsu, mis ka paarkümmend aastat hiljem hästi töötab.

Nüüd muretses ka linn samast vabrikust veel teise pritsu, mis nr. II. all veel praegugi tegev on parema pritsuna.

Peale selle annetati seltsile ühe 1827 a. asutatud kinnitusseltsi poolt 300 rubla tulekustutamise abinõude soetamiseks.

Ka asutati tulekaitse kolleegiumi poolt üldine uus organisatsioon, nimelt arvati seltsi kaalu ja noameeste osakond iseseisvate pritsumeeste jaoskondade hulka. Viimased, oma umbes 30 mehega, moodustasid neljanda osakonna, mis aga varsti kokku sulas 14 mehe peale ja selle tõttu tuli arvata üldisse jaoskonda.

Peale selle asutati korrapidajate uus meeskond, uute, omapäraste põhikirjadega.

Aastail 1873/74 asutati seltsi juhatajate poolt ka haigekassa, missugune ettevõtte aga juba 1875 aastal oma tegevuse lõpetas.

Üldse viidi 1873 ja 1874 aastal läbi palju ümberkorraldusi ja uuendusi seltsi sisemises elus. See aga tarvitas palju jõu- ning ajakulu.

Iseäralist rõhku pandi siitpeale ka tuletõrje liigete kokkukutsekohtade peale, aru saades tuleõnnetuse õigel ajal teatamise tähtsusest.

Parimaks tõenduseks sellest oli suurem tulekahju Sindi kalevivabrikus 23. mail 1874 aastal, mil kaks pritsu, ühes tarviliste kustutusabinõudega kohale ruttasid kohe peale tuleõnnetuse teate kohalejõudmist.

Pärnu Vabatahtliku Tuletõrje seltsi abi oli nii kiire, et paljugi päästa suudeti sellest varandusest, mis muidu oleks paratamata hävinenud tules.

Tänuväheks õigel ajal antud abi eest kinkis kinnituse selts tuletõrje seltsile 440 rubla, kuna Vöhrmann ja Poja firma omalt poolt veel 300 rubla maksis.

Selti orkester.
Orkestri juhataja J. Kask.

Saadud raha eest ostis selts 1875 aastal Ulmer-redeli, mis samal aastal, nimelt 2. augustil, täitis hiilgavalt oma ülesande Truverti maja põlemisel.

Tähendatud redeli tarvitamine tingis omakorda ronijate osakonna suurendamise 5 meheni.

Järgmistel aastatel tuli Pärnu Vabatahtlikul Tuletõrje seltsil kokku tulla nii mõnedki korrad, et kaitseda ligimese varandust hävitava tule eest; selles aga takistas seltsi tuntavalt veepuudus.

Asi läks isegi nii kaugemale, et veevedajaid püüti ergutada teatava tasuga, kuid ka see ei annud soovitud tagajärgi.

1879 aastal täiendati seniseid seltsi tulekustutuse abinõue uue aurupritsu ostmisega Lüttichist. Uus prits asetati jõe kaldale, selleks ehitatud majja, kust ta ise jõest vett võis imeda sellekohaste torude läbi.

Auruprits tunnistas oma suurt teguvõimet 26. märtsil 1881 aastal Schmidt aitade põlemisel, kus hävines umbes 35.000 puuda linu.

Suurem õnnetus hoiti tol korral ära ainult uue aurupritsu abil.

Ka järgnevad aastad tõid Tuletõrje Seltsile palju tööd, sest tulekahjud olid rohkearvulised, nii linnas kui ka maal. Ainult 1882 aastal üksi sündis 37 tulekahju.

Selts seisis nagu oma vastupidavuse proovil ja ta täitis oma peale vabatahtlikult võetud ülesande. Täitis, täis väsimatust ning armastust kaasinimeste vastu, keda tabas raske õnnetus.

Vana, iganenud ning oma otstarvet mitte täitev kogukondlik tulekaitse viis kadus aegamööda ning asemele astus uus, vabatahtlik tuletõrje korraldus, uute abinõudega, mida aast-aastalt parandati ning täiendati vajaduse järele.

Seltsi koosseisu täiendati veelgi uue, gümnaasiumi õpilastest moodustatud osakonnaga. Ka telliti kohalikust Sebulke vabrikust lisaks endistele uus, niinimetatud Sebulke prits, mis anti tarvitada käsitöö osakonnale.

Ja St. Nikolai kiriku tulekahju korral, 10. oktoobril 1885 aastal, võis Pärnu Vabatahtlik Tuletõrje selts täies

oma koosseisus, näidata omi ligi kümne aastase raske tegevuse järele kogutud võimisi.

1887 aastal lahkub Pärnust ja asub elama Riiga seltsi senine peamees A. Gülich, kellele linn tänutäheks tema töö eest annetas hõbedased kirjutusabinõud.

Üheks peameheks valitakse nüüd R. Vilms, kes aga paari aastase ametisolemise järele asub Papiniitu elama ja selletõttu omast kohast oli sunnitud loobuma.

R. Vilmsi lahkumise järele saab peameheks H. Backer. Jällegi võetakse ette seltsi sisemises elus vajalikke täiendusi, nimelt kutsutakse ellu sanitar-osakond ühes vastavate abinõude ja medikamentidega, missugused seni puudusid.

Ka säetakse nüüd üles Riia tänava piirkonda viis uut tulekahju kella.

Peale selle pidid alaliselt seisma pritsumaja ees kaks veevankrit ühes hobustega, mis selleks olid palgatud.

Üldse, pritsude paranduse, voolikute, vormiriiete, veevedajate, aurupritsu jne. peale kulutati aastas umbes 2500 rubla.

3. juunil 1892 a., kui tolleaegne Vene keiserlik kõrgus Vladimir ühes oma abikaasaga Pärnust viibis, lõi ta hõbedase naela seltsi lipu vardasse, missugune teguviis loeti sel ajal suureks austuseks.

Vastutasuks ülesnäidatud austuse eest valis selts nii Vladimiri kui ka ta abikaasa oma auliikmeiks.

Ühtlasi valiti veel seltsi auliikmeteks Venemaa tuletõrjujate liidu esitajad: vürst Lvov, von Hopfenhausen ja krahv Suzov.

Ja samal aastal, s. o. 1892 a. juulikuul pühitseb juba Pärnu Vabatahtlik Tuletõrje selts oma 25 aasta juubelit, vaadates tagasi veerandsaja aastasele tööle.

Ka Pärnu linnavalitsus on osanud hinnata tööd, mida tegi vabatahtlik tuletõrje selts ja, nagu seda näitavad endised protokollid, on määranud aeg-ajalt seltsile rahalisi toetusi tuletõrje-abinõude parandamiseks või uuendamiseks.

Et seltsi ajakõrgusel hoida, tulid aastate jooksul juba kulunud ja tarvitamiseks kõlbmatuiks muutunud tulekustutuse abinõud uuendada, missuguse otsuse ka tegi selle-

Ronijate rühm. Rühma juhataja T. Steinberg, abi H. Tugetam.

kohane, seltsi peamehe Backeri poolt kokkukutsutud komisjon koosseisus: Jacoby, Meybaum, Megger, Tiets, Jürgenson, Bucht, Mahr, Kurras ja Behling.

Kuigi linnavalitsus 1893 a. seltsile annetas samaks otstarbeks 2420 rubla 19 kop., pöörati jällegi linnavalitsuse poole palvega, et see määraks veelgi 2200 rubla toetust seltsile.

Kuidas ja kas linnavalitsus selle palve rahaldas, selle kohta puuduvad, kahjuks, andmed, küll aga näeme, et 7. aprillil 1895 a. asutati seltsi juure tuletõrje abinõude korraldamiseks erikomisjon, mille liigeteks valiti hrad: Jacoby, Meybaum, Krienroth, Neumann ja Backer.

22. oktoobril, samal aastal, peeti suuresilla ääres esimest proovi pritsuga, mille, nagu eelpool juba tähendatud, selts lasi enesele valmistada kohalikus Sebulke tööstuses.

Prits, mis millegagi maha ei jäänud väljamaalt ostetud pritsudest, töötas kõigiti hästi ning pani aluse VI-le pritsuosakonnale.

28. novembril 1895 a. ütleb senine seltsi peamees Backer enese ametist lahti ja tema asemele valitakse peameheks F. Mahr, kuna endine peamees hra Backer auetimeheks valitakse.

Üs peamees ei leia aga kinnitust linnavalitsuse poolt, kes omalt poolt peameheks määrab hääletamisel vähemusse jäänud hra Jacoby.

1898 a. valiti seltsi valitsuse liigeteks hrad: H. Jacoby, H. Backer, G. Vinter, Th. Fink, F. Mahr, P. Leunitz ja C. Meybaum, kelledest ülemkomandos olid tegevad: H. Jacoby, F. Mahr ja P. Leunitz.

1899 a. annab riigivalitsus Pärnu Vabatahtlikule Tuletõrje seltsile ta üldkasulikkude teenete eest loa ja õiguse nimetada end siitpeale „Keiserlikuks Vabatahtl. Tuletõrje seltsiks“.

1900 a. külastab Pärnu kaasvõitlejaid Miitavi tuletõrje seltsi esimees hra Kün, kes seltsi auliikmeks valiti.

1901 a. asutati juure kaks uut osakonda, nimelt, roinjate ja päästjate osakond. Seltsi valitsusse valitakse hrad: H. Jacoby, H. Backer, F. Mahr, V. Normann, G. Vinter, E. Simson, C. V. Meybaum ja R. Erler, kuna ülemkomando

Seltsi auliikmed: Istuvad, pahemalt paremale: G. Perens, J. Tõnne, V. Jürgenson, P. Michelson.
Seisavad: H. Jacoby, J. Megger ja Pikner. Puuduvad C. Normann, O. Brackmann ja H. Backer.

juhtimise oma kätte võtsid: H. Jacoby, F. Mahr ja C. V. Normann.

1903 a. valitakse seltsi valitsusse kõik endised valitsuse liikmed, kellede arvu täiendakse uue liikme hra E. Böhmi-ga.

1904 a. valitakse seltsi valitsusse: H. Jacoby, H. Backer, F. Mahr, C. V. Normann, G. Vinter, J. Kuus, C. V. Meybaum, E. Böhm, E. Simson ja R. Erler.

1905 a. valitakse seltsi valitsusse: H. Jacoby, H. Backer, F. Mahr, C. V. Normann, E. Simson, G. Vinter, E. Böhm, C. V. Meybaum, J. Kuus, V. Mathiesen ja R. Erler.

Ülemkomando valitakse tagasi endises koosseisus, mida täiendakse ühe liikme võrra hra Mathieseni valimisega.

Samal aastal täiendab selts oma tulekaitse abinõude koosseisu uue aurupritsu ostmisega. Raha selleks koguti korjanduse teel, kus juures suurel määral aitasid kaasa nii linnavalitsus kui ka kinnitusseltsid.

1906 a. valitakse endise valitsuse ja ülemkomando liikmed tagasi täies koosseisus.

Ühendustest seltsi sisemises korraldustes oleks nimetada sel aastal õpilasrühma uuesti ellu kutsumist umbes seitsme aastase seismise järele ja kahe veemuretsemise rühma asutamist.

1907 a. valitakse valitsuse liigeteks: H. Jacoby, F. Mahr, C. V. Normann, V. Mathiesen, R. Schmidt, R. Erler, A. Birkhan, E. Böhm, L. Bauer, E. Simson, H. Backer ja E. Meybaum.

Ülemkomandosse valitakse: H. Jacoby, F. Mahr, C. V. Normann ja V. Mathiesen.

1908 a. valitakse tagasi nii seltsi valitsus kui ka ülemkomando liikmed.

Üldisel koosolekul võetakse vastu ka tööjaotuse kodule, mille järele jaoskondade komandantide koosolekul linnapea O. Brackmanni poolt seltsi esimehele H. Jacobyle õiguseks ja kohuseks tehakse igalpool, olgu see pidudel või väljaspool seltsi tegevust, esitada end seltsi kõrgeima võimuna.

3. veebruaril 1908 a. lahkub F. Mahr, kes seltsi asutamisesest saadik tegev olnud, ülemkomando (Exercirmeister) ametist.

Nii seltsi valitsus kui ka komandandid avaldavad lahkujale oma südamlikku tänu kauaaegse teenistuse eest.

Veel toob see aasta muudatusi seltsi juhtivjõudude koosseisus. Nimelt moodustakse seltsi peamehe abi amet, missugusele kohale valitakse C. V. Normann. Munserdamise juhatamiseks säetakse sisse brandmeistri amet ja sellele kohale valitakse V. Mathiesen.

Samal aastal tõstab peakoosolek üles ka seltsi 50 a. juubeli küsimuse ja määrab selleks otstaraeks 150 rubla.

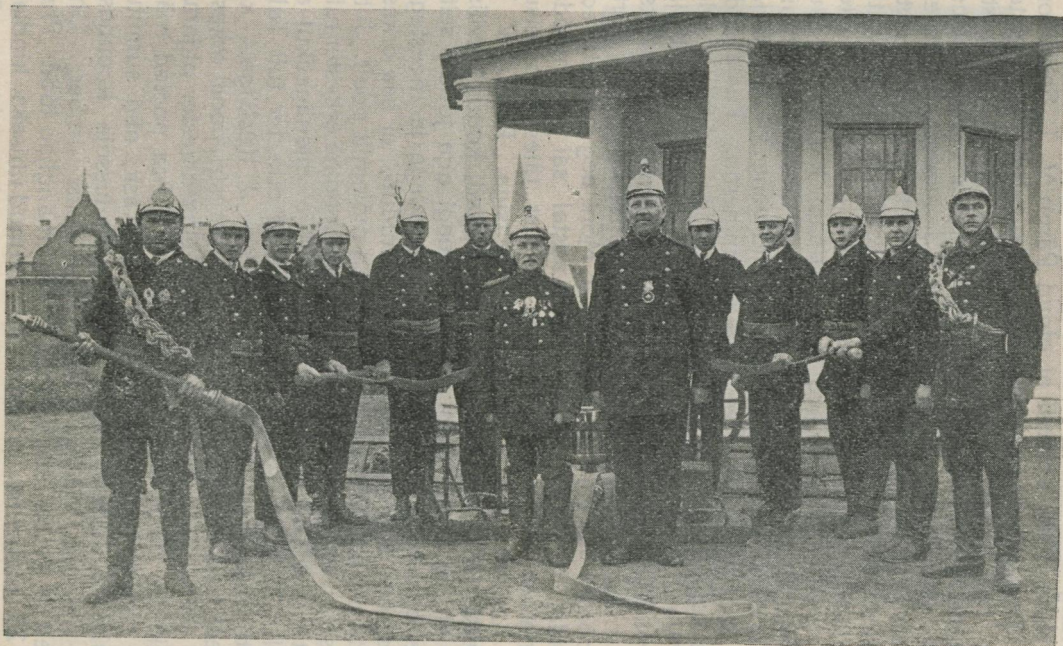
Et tulekahjude kordadel alaline veepuudus end tunda annab, hobusepidajaid aga selts ei saa sundida õnnetuspuhkudel vett vedama, kerkib üles sellekohaste tagavara vee tiikide kaevamise küsimus, mis ka õige pea leiab teostamist.

Nimelt kaevatakse Bliebernichti maja lähedusse tiik, mille kaevamine nõuab seltsilt umbes 500 rubla väljaminekuid.

Kuid kulud ei kohuta ettevõtlikke tuletõrjujaid. Vaatamata suurtele kuludele, tunnistakse hädatarvilikuks veel teise samasuguse tiigi kaevamine Hochenhauseni suvemaja juure.

28. augustil 1908 a. teatab linnavalitsus seltsile, et tal valmis on uus korter, millesse ta asuda ja kuhu võib paigutada oma tulekaitse abinõud.

Enne uude korterisse kolimist korraldakse suurem õnnistamispidu, millest võtab osa palju kõrgeid külalisi ja kus mängib seltsi oma orkester, millele pandi alus 24. aug. 1894 a. Pärnu Karskuse Seltsi „Valguse“ algatusel. Esimesed aastad elas orkester „Valgusega“ rahuloldavalt, kuid ajajooksul, tekkis seltsi ja orkestri vahel terav vahekord, mis 1901 aastal kujunes täielikuks konfliktiks. Mängijad astusid seltsist välja. Mänguriistad ja noodid anti „Valgusele“ tagasi. Seega aga ei olnud lõpetanud veel oma olemasolu 7 aastase tegevuse järele Pärnu ainus puhkpillide koor. Energilised mängijad, tolleaegse juhiga H. Kask'iga eesotsas, muretsesid tarviliku summa raha ja ostsid Riist

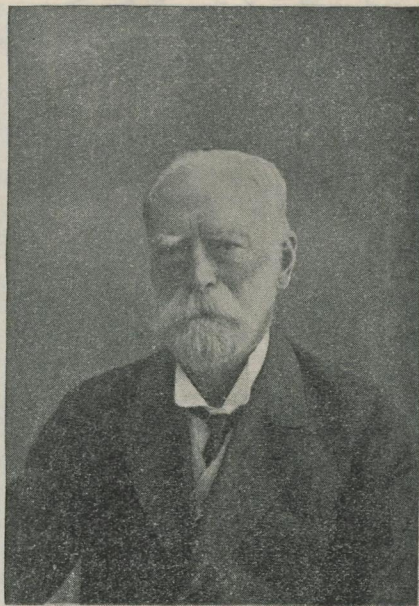
I rühm.

Rühma juhataja R. Greinert, abi H. Uehendrik.

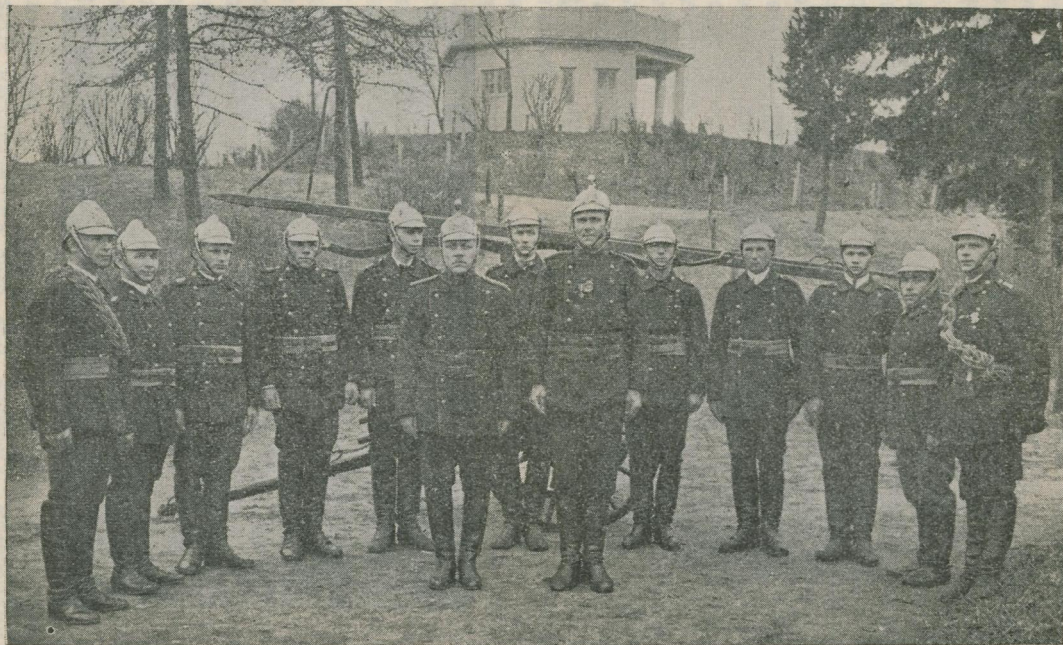
ued mänguriistad. Orkestri töö võis katkestamata edasi kesta. Kuni 1901 aastani ei olnud Pärnu V. T. Seltsil orkestrit. Paraadidel, jalutuskäikudel ja teistel pidustustel kasutas selts sõjaväe- kui ka eraorkestreid. 2. augustil 1901 aastal astus endine „Valguse“ orkester — koosseisus: H. Kask, K. Kapp, K. Veissmann, J. Maurer, Puusner, Ernits, Ostrov, Potsepp, Mihelson, Vichmann — enda uute mänguriistadega P. V. T. Seltsi. Orkestri saamisega võitis selts enam kindlustust pidude korraldamisel ja muil ettevõtetel, sest nüüd ei olnud tarvis kunagi karta, et muusika oleks nende läbiviimisel takistajaks olnud. Suuremaid haavu orkestri ellu lõi 1904 a. alganud Vene-Jaapani sõda: paljud mängijad pidid sõjaväljale minema. Peale sõda algas orkestril jällegi parem elu: uusi mängijaid tuli juurde. Pärnu Vab. Tulet. Seltsis, nagu teada, valitses sellel ajal ja mitmed aastad peale Vene-Jaapani sõda täieline saksa vaim, mis paljudelgi elu seltsis võimataks tegi. Oli karta kokkupõrget seltsi ja orkestri vahel. Mõni aeg suudeti seda ära hoida, kuid 30. augustil 1909 aastal sai see möödapääsematuks — orkester astus seltsist täies koosseisus välja, liitudes Pärnu Eesti Kooliseltsiga. Pärnu V. T. Selts aga tellis omale uued mänguriistad, kogus tarvilise arvu mehi ja tahtis edasi töötada. Peagi aga jõudis seltsi juhatus otsusele, et ainult mänguriistadega ja meestega, kel üksmeel ja ka oskus mängida puudub, ei saa orkestrist juttugi olla. Algasid lepituskatsed mõlemilt poolt. Juba järgmisel, s. o. 1910 aastal, võideti tagasi endine orkester tuletõrjajate seltsile K. Lorenzi agaral ja ettenägelikul algatusel. Olgu siin juures märgitud, et orkester tuli Tuletõrjajate seltsi alla juba uue juhiga — J. Kask'iga — kes vahepeal tagasi astunud isa asemel orkestri poolt orkestri juhiks valiti. Raskemaid vintsutusi elas orkester alganud ilmasõja ja Eesti vabadussõja puhul. Pea pooled mängijad, nende hulgas ka juhataja J. Kask, olid sunnitud orkestrist lahkuma. Peale Eesti vabadussõja koondasid endid mängijad jällegi tuletõrjajate seltsi ümber. Ühemeelselt ja kindla teadmisega teevad mängijad tööd. Praegune 23 meheline orkester on liitunud ühiseks kindlaks pereks, kus kulupealine vanakene — endine juht — män-

Seltsi auliige **C. V. Normann.**

Seltsi auliige **H. Backer.**

III rühm.

Rühma juhataja O. Tiibus, abi J. Popp.

gib alles algaja kõrval ja kus parem mängija lahkelt jagab oma teadmisi nõrgemaga. Sarnaseks mängijate pere ühtlustamiseks on suurelt kaasamõjunud praegune Tuletõrjajate Seltsi haruldaselt õnnestanud juhatuse koosseis ning energiline ja vilunud orkestrijuhthra Kask.

1911 a. 22. mail ära peetaval erakorralisel peakoosolekul teatab senine seltsi peamees Jacoby, kes aasta eest, s. o. 17. jaan. 1910 a. pühitses oma 25 a. tuletõrje ameti juubelit, et ta maha paneb oma ametikohustused, missuguseid ta on täitnud vahetpidamata 15 aastat.

Koosolek aga ei taha kuuldagi peamehe lahkumisest ja nii lasebki hra Jacoby end veel kolmeks aastaks valida peameheks.

Samal koosolekul valitakse tule- (brand) meistriks V. Mathiesen ja inspektoriks R. Schmidt.

1911 a. 22. oktoobril otsustakse saata Peeterburisse kaebus kubeneri ja politsei peale, kes ei luba voorimeestel ilmuda tulekustutamisele.

Millega kaebus lõppes sellekohta puuduvad andmed.

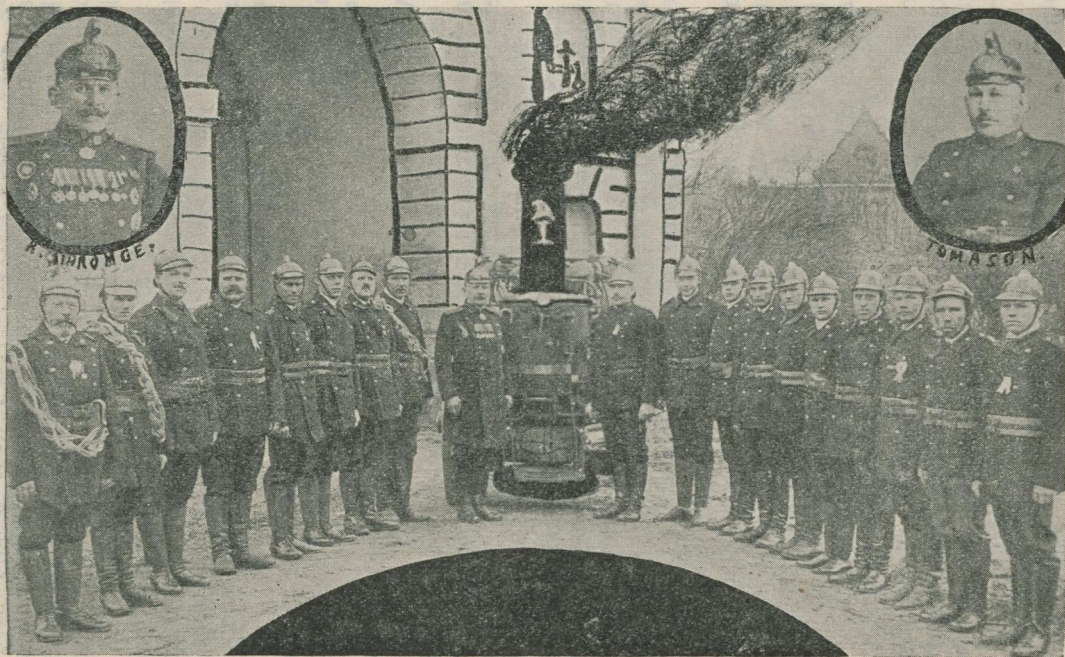
Et senini seltsi ametlikuks keeleks saksa keel oli, nõuab riigivalitsus järelejätmatult, et seltsi tegevus, nii seesmine kui ka välimine, peab sündima vene keeles, missugune nõue aga äärmisi raskusi teeb selletõttu, et suurem osa seltsi liikmetest vene keelt üldse ei oska.

Senise seltsi kirjatöömehetaja R. Erleri ettepanekul otsustataksegi palgata ametisse vene keelt oskaja kirjatöömehetaja hra Nõmm, väljaspoolt seltsi.

Et aga seltsi arhiivis ainustki Nõmme nime ega käekirja ei leidu, peab arvama, et kirjatöömehetaja uus kandidaat vastu ei võtnud talle pakutud ametit.

1912 a. 21. jaan. peetakse ära Peeterburis üle venna maaline tuletõrje kongress, millest Pärnu vabatahtliku tuletõrje seltsi saadikutena võtavad osa seltsi peamees H. Jacoby, C. V. Normann ja õpilasarühma juhataja hra Kolon — viimane lipukandjana.

Sama aasta 23. jaanuaril saab selts kurva sõnumi, nimelt, et tema esimene peamees, asutaja ning auliige A. Gülich on surnud.

I aurupritsu rühm.
Rühma juhataja R. Sprohge, abi Tomason.

II rühm.

Rühma juhataja E. Nielender, abi K. Jürisson.

1912 a. 24. juunil võtab Pärnu vabatahtlik tuletõrje selts osa Tallinna tuletõrje seltsi 50 a. juubeli pidustustest oma saadikute Jacoby, Mathiesen'i, Schmidt'i, Greinert'i, Erler'i ja Enno kaudu, kes oma kaasvõitlejaile tema poole-saja aastase juubeli puhuks üle andsid Pärnu tuletõrjajate poolt kingituse.

Ka Mõisaküla alevi 10 a. juubeli pidustustest võttis Pärnu tuletõrje selts osa samal aastal.

Aasta hiljem otsustakse korraldada loterii seltsile sisse-tulekute soetamiseks. Ühtlasi teeb peamees ettepaneku, koguda eeloleva 50 a. juubeli vääriliseks pühitsemiseks tarvilik summa raha, missugune ettepanek leiab üksmeel-set heakskiitu.

Juubelipidustuste laiemaulatuslikuks läbiviimiseks oli annud hoogu peamehe ettekanne Tallinna juubelipidus-tuste üle.

Raha soetamiseks otsustakse korraldada 1500 rubla suurune loterii, mille sissetulekutega arvatakse võivat ette võtta nii mõnigi hädavajalik parandus tulekaitse abinõude juures.

1914 a. algul nõutakse, et seltsi asjaajamine sünniks vene keele kõrval ka eesti keeles. Nõudmist põhjendatakse sellega, et suurem osa seltsi liigetest on eestlased.

See, kuigi õigustatud nõudmine, ei leia aga tähele-panu, küll aga sünnib seltsi väline asjatoimetamine, sellest aastast peale, vene keeles, kuna sisemiseks keeleks jääb endiselt saksa keel.

Alles 1. veebruaril 1915 a. peetakse ära esimene koos-olek, mis algab vene riigihümniga ja kus kõik läbirääki-mised peetakse vene keeles.

Sellega oli siis valitsev võim saavutanud oma sihi: pannud maksma vene keele.

Vene keelist kirjatoimetamist korraldas algul advo-kaat H. Viitaek ja hiljem Ed. Oja.

Suurt tuska ning meelehärma valmistas eesti soost tuletõrjajatele sarnane eesti keele sihilik ignoreerimine.

Algas ilmasõda. Rasked sõjaastad tõid enesega kaasa muu seas ka seltskondlise elu varjusurma.

VI rühm.

Rühma juhataja R. Klaus, abi V. Krakusen.

Ehk kes võiski tunda tungi seltskonnategevuse järele ajal, mil vene väed rüüstasid maad ja linna, pannes taganedes põlema hooneid, keelates tuletõrjajatele ilmuda õnnetuskohale ja üksikuid, kes keelust hoolimata ikkagi seda teha julgesid, surmaga ähvardasid, tõrjudes neid relvadega eemale leekivatest majadest. Sellest meile õudseid lugusid vesta võivad paljudki tuletõrjajad, kes, vaatamata hädadohule, ruttasid täitma oma kõrget kohustust: aidata kaasinimesi nende õnnetuses.

Pole vist kellelgi veel ununenud päevad, mil saksa laevad pommitasid linna, tappes süütuid inimesi.

Ei suudeta vist ka niipea unustada Valdhofi puupapi vabriku ja selle määratumate puutagavarade, elektriijaama, Schmidt'i linaseemne- ja õlitechase, Nobeli ning Ammende petrooleumi-reservuaaride põlemist linnast paanilises hirmus põgenevate vene väeosade süütamisel.

8. augustil 1915 a. oli Pärnu linn elanikest peaaegu tühi. Olid jäänud ainult tuletõrjajad, keda kutsus nende suur töö, mis ei lasknud hävineda tules veel palju enam Pärnust kui see niikuinii juba sündis.

Ka järgmised aastad ei toonud palju head.

Revolutsioon. Lagunemine ning korratused vene väeosades. Enamlaste võimuhaaramise katsed. Alalised arreteerimised, läbiotsimised ning asutuste evakueerimiste jätkamine ja sellele järgnev okupatsioon tõi täieliku seisaku seltsi elus.

Ühes kooliga, mille õpetajaks oli seltsi senine peamees Jacoby, oli sõitnud viimane Venemaale. Peamehe kohuseid täidab nüüd hra Normann.

Et mõned seltsi juhatuse saksasoost liikmed sõja ajal saadeti Venemaale asumisele, siiajäädjad aga endid seltsi tegevusest eemale hoidsid, kirjutas nüüd peamehe eest alla hra K. Lorenz, kes kartmata valitsevat olukorda, pühen-das selleks kogu oma jõu ning energia, et hoida seltsi lagunemise eest.

Ja, tänu oma organiseerimisvõimele, suutis ta seltsi koos hoida ning läbi viia rasketest aegadest, veel enam, isegi tõmmata kaasa, õppivat noortsugu, kes toetas teda kirjatöötamises ja, jõudu mööda, ka muus tegevuses.

Revisjonikomisjon. Esimees **H. Viitaek**.

1918 a. tahetakse valida seltsi peameheks H. Schmidt, kuid viimane ei võta ametit vastu ja nii tuleb hra Lorenzil, kes rasketel aegadel kannud seltsi peamehe kohustusi, neid seni edasi kanda, kuni leitakse vastav isik peamehe kohale.

Seltsi sekretäri kohuseid täidab endine sekretär R. Erler, kuna laekahoidjaks valitakse C. Koppel.

Valitsuse liigeteks valiti hrad: Schmidt, Megger, Greinert, Mathiesen, Lange, Volffeldt, Soo ja Abras.

Sel aastal lahkub ka ametist aurupritsu rühm. Uueks aurupritsu juhatajaks valitakse hra Schprohge, kes aga ametit vastu ei võta.

Et tuletõrjajatest puudus on, palutakse okupatsiooni vägesid, et need oma hoolde võtaks IV rühma, mis ka sünnib.

Üldisest korraldusest oleks nimetada veel, et kõigile hobustepidajatele tehakse sunduslikuks tuleõnnetuse korral veevaadiga tulekahjukohale ilmumine.

Ka linn peab tuletõrje depoos alati valmis kaks hobust ja mehe, et õnnetusekorral silmapilk abi anda.

Peamehe kohuste täitja K. Lorenzi nõudmisel seatakse priitsimajas üles kommutaator, mis seni täiesti puudus ja mille abil igale rühmaülemale teatati tuleõnnetustest. Sellega kergendati tuntavalt õnnetustest kiiret teatamist, ühtlasi täiendati üldist signalisatsioonivõrku.

Üksi seltsi telefoniliin oli nüüd umbes 15 kilomeetrit pikk.

1918 a. 18. novembril oli viimne Saksa okupatsiooni-aegne koosolek.

Siitpeale kadus võõras võim. Selts hakkas kosuma ning arenema uuel jõul, vastavalt Eesti iseseisvusele ja omariiklusele.

Asjaajamine eesti keeles, mida nii kaua oodati, võib nüüd sündida hulkade rõõmuks ja seltsi tõeliseks uuestsünniks rahva vabade poegade energilisel koostööl.

Ja 1919 a. peale ei leidu ainustki saksasoost (väljaarvatud kirjatoimetaja Erler) juhatuse liiget ei valitsuses ega ka osakondade koosolekutel.

Viimased olid end täiesti tagasi tõmbanud Eesti iseseisvuse algamisega.

1919 a. jaanuaris palub end ametist vabastada ka kirjatoimetaja Erler, kes ei oska eesti keeles kirjutada. Tema asemele valitakse ajutiseks kirjatoimetajaks hra Phippenberg. Hiljem valitakse alaliseks kirjatoimetajaks Ed. Oja ja inspektoriks hra Megger.

Kooliõpilaste rühm, mis vahepeal oma tegevuse sõjalude tõttu lõpetas, kutsutakse uuesti ellu K. Lorenzi algatusel.

Koosolekul, kus tuletõrje küsimust kõigekülgset kaalutakse, kuuldu muu seas jällegi kaebusi veepuuduse üle. See asjaolu raskendab aga tuntavalt tulekaitse tööd. Veepuuduse osalisekski kõrvaldamiseks esitab koosolek linnavalitsusele palve, mis ka rahuldumist leiab.

Tallinnas ära peetavale ülemaalsele tuletõrje kongressile valitakse saadikuteks hrad: Lorenz, Soosaar, Vimpson, Enno ja Kalbus.

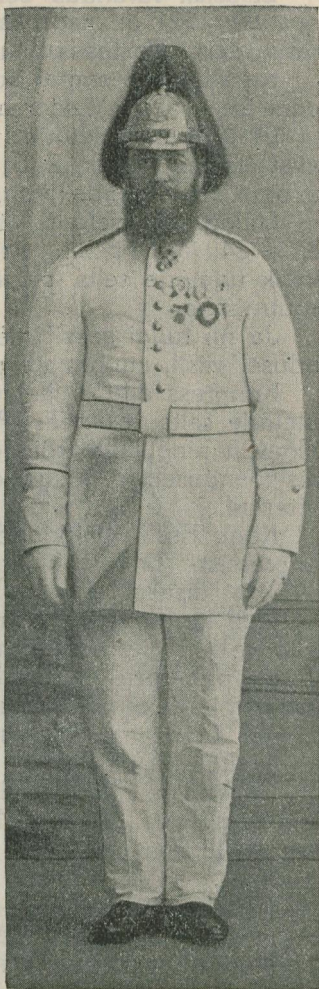
Kauaaegne seltsi liige hra Perens valitakse sel aastal seltsi auliikmeks tema 45 a. truu teenistuse eest.

1919 a. 4. detsembril peetakse ära järgmine erakorraline koosolek, kus ühelhäälel valitakse seltsi esimeheks adv. A. Soosaar, abiks Ed. Oja; komandoülemaks K. Lorenz, abiks K. Martens; varahoidjaks N. Raist, abiks J. Enno; kassapidajaks P. Parts, abiks J. Karro; sekretäriks A. Phippenberg, abiks hra Bergmann.

Uue juhatuse saamisega algavad seltsi sisemises elus ümberkorraldused. Hakatakse parandama raskeid sõjahaavu. Kõigepealt säetakse korda ning remonteeritakse kõik pitsud, nende hulgas ka aurupits. See nõuab seltsilt küll suuri kulusid, kuid sellest saadakse üle.

Ka meeskonna praktilisele väljaarendamisele ning distsiplineerimisele paneb uus juhatuse erilist rõhku, hoolimata sellest, et see nõuab rohkesti tööd, mida jätkatakse teatava kava- ning järjekindlusega ka järgnevatel aastatel.

1920 a. Tartus ära peetava Tuletõrje Liidu kongressile valitakse esitajateks hrad: K. Lorenz, Enno, Raist ja Kraakusen.

Endine kauaaegne peamees
H. Jacoby.

Et seltsi varandus seni kinnitamata olnud, teeb peakoosolek 1921 a. otsuseks: varandus ära kinnitada 300.000 marga eest „Vastastiku tulekaitse seltsis“.

Ka valitakse samal koosolekul seltsi auliikmeks kauaegne seltsi liige Voldemar Jürgensen.

Et 1921 a. Tuletõrje liidu kongress Pärnus ära pidada kavatsetakse, nimelt, 2, 3 ja 4 juulil, määrab seltsi juhatus ka oma 50 a. juubelipidustused nende päevade peale.

Hiljem aga selgub, et Liidu kongress on edasi lükatud 23. ja 24. juuli peale, vaatamata sellele, et Pärnu vabatahtlik tuletõrje selts palve esitas kongressipäevade mitte muutmiseks.

Ja nii tuligi seltsil mälestada oma 50 a. tegevust õige kodusel viisil, suuremate pidustusteta.

Kongress aga, mille juhatajaks valiti Pärnu Vabatahtl. Tuletõrje seltsi esimees A. Soosaar, õnnestus selle vastu hiilgavalt ning jättis kõigile väga hea mulje. See oli kindlaks tõenduseks, et uus eestseisus oli kõigiti energiliselt töötanud.

Kogu Eesti ajakirjandus tõi kiitvaid kirjeldusi sellest kongressist. Eriti aga kriipsutati alla tuletõrjujate peres valitsevat distsipliini.

Uue korraldusena tuleb siinkohal veel nimetada abiandmise kassa sisseseadmist 1921 a.

Ka palutakse linnavalitsust, et see pritsumajas, mis aastaid olnud remonteerimata, läbi viiks hädavajaliku remondi. Linnavalitsus seisab esialgu sellele palvele vastu, kuid annab lõpuks järele juhatuse kindlale nõudmisele.

Neljandale üleriiklisele tuletõrjujate kongressile, mis ära peetakse Viljandis, valitakse saadikuteks hrad: A. Soosaar, K. Lorenz, Ed. Oja, N. Raist, Klaus, Sikats ja Krakusen.

Tähtsamaks sündmuseks 1921 a. peab kindlasti pidama seltsile uue, eestikeelse pealkirjaga, lipu üleandmist. See oli jällegi samm edasi meie riiklise iseolemise teel. Nüüd võis selts vabariigi aastapäeval uhkelt, sirgetes ridades muusika saatel, marsida paraadile oma uue, nägusa lipu all.

1922 a. toob enesega kaasa olulise paranduse üldise, aastakümneid kestnud veepuuduse osalises kõrvaldami-

Päästjate rühm.

Rühma juhataja B. Solovjev, abi J. Petri.

ses. Nimelt, avaldakse sel aastal „Riigi Teatajas“ määrus, mis kohustab kõiki hobusteomanikke ilmuma tulekahju korral õnnetuskohale veevaadiga. Eeltähendatud määruse maksma panemist kohapeal palub tuletõrje selts ka Pärnu linnavalitsuselt ning palve leiab rahuldamist.

Peakoosolek võtab 1922 a. seltsi eelarve vastu 387.000 marga suuruses.

Et seltsi juhatuse aeg täis, asutakse uue juhatuse valimisele, mis aga ei too juhatuse senises koosseisus mingisugust muudatust, sest et endine juhatustäies koosseis tagasi valitakse.

Ka võetakse koosolekul vastu põhimõttelik otsus seltsi senise põhikirja muutmise asjus.

Viimane, mis aegade eest kokku säetud, ei vasta nüüd enam, kaugeltki mitte, ajanõudeid ning vajab hädapäralisi parandusi.

Uue põhikirja väljatöötamiseks moodustakse sellekohane komisjon.

Et tulekaitse abinõude uuendamiseks sissetulekuid soetada, korraldakse 1922 a. augustikuul suurem korjandus nii raamatute kui ka karpidega.

Sel aastal asutakse ka juba kindlamalt autopritsu ostmise kavatsuse juure. Selleks otstarbeks oli selts osanud koguda enda kassasse umbes 250.000 marka sularaha.

Eelläbirääkimisi autopritsi hinna asjus pidasid väljamaa firmadega seltsi juhtivjõud, eesotsas seltsi esimehe A. Soosaariga, kes ühtlasi ka oli selle mõtte algataja ning hiljem aktiivseim teostaja.

1923 a. eelarve võetakse vastu peakoosoleku poolt 1.260.000 marga suuruses, missugusest summast teatav osa oli määratud autopritsule. 45.000 marga suurune lisa sellele tuleb veel üleriiklisele Tuletõrje Liidule lubatud toetussummadest.

Jällegi seisab peakoosolek paratamatult uue juhatuse valimise ees.

Juba kolmat korda valitakse seltsi esimeheks adv. A. Soosaar, abiks Ed. Oja; komandoülemaks K. Lorenz, abiks K. Martens; sekretäriks R. Klaus, abiks A. Kappak; varahoidjaks N. Raist ja abiks A. Vimpton.

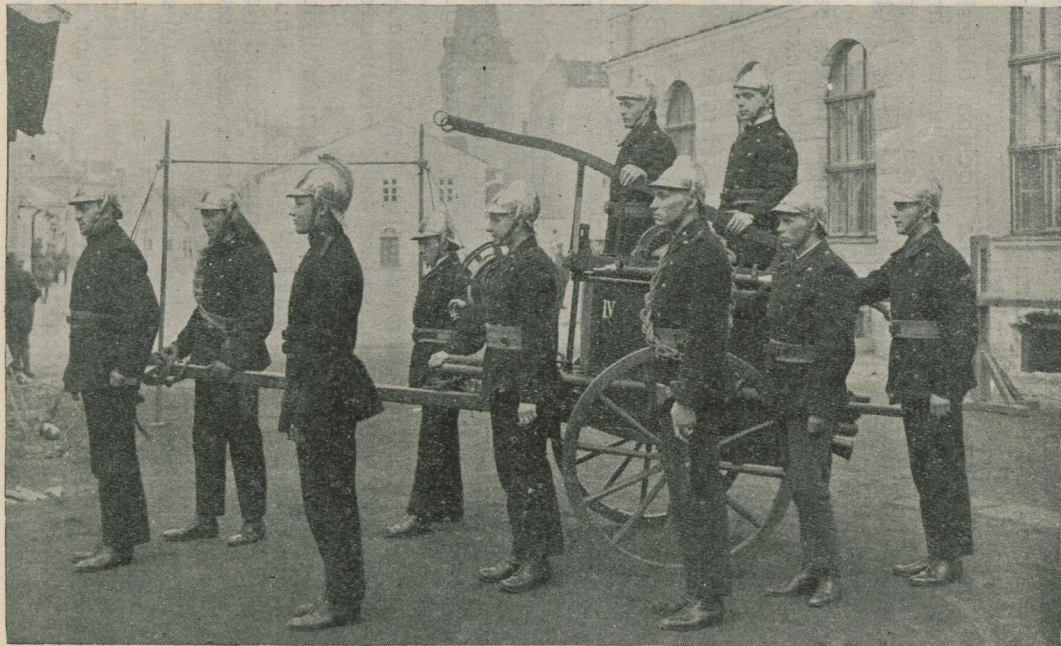
Autopritsu rühm.

Rühma juhataja N. Raist, abid A. Annus ja V. Strikvaldt.

II auruprits.

Rühma juhataja Sutt, abi Visnap.

Õpilasrühm.

Rühma juhataja Strents, abi Tiisfeldt.

Suurematest korraldustest, mis juhatuse otsusel ette võeti 1923 aastal, oleks nimetada seltsi vanade priitsude uuesti korda seadmist — parandamist ja uue torni ehitamise lõpule viimist Esplanaadi platsil.

Uus torn, mille saamiseks väsimata hoolega töötasid kaasa peamees K. Lorenz ja ronijate rühma juhataja hra Vimpon, läks maksma 475.000 marka, missugusest summast linnavalitsus, arvesse võttes õppetorni vajadust, enda kanda võttis suurema osa.

Õppetorni ehitamisel ei keelanud ka oma lahket toetust H. Pulsu kaubamaja ja firma Fröhling, mida siinkohal tänuga meele tuletame.

Üleriiklist tuletõrje kongressist, mis 1923 a. Narvas ära peetakse, võtavad osa Pärnu vabatahtliku tuletõrje seltsi saadikutena hrad: Soosaar, Lorenz, Raist ja Jürisson.

Et autopritsu ostmiseks raha saada, korraldaks 1923 a. suvel korjandus, missugusele korjandusele kogu Pärnu seltskond elavalt kaasa tunneb, pooldades täielikult autopritsu ostmise mõtet.

See mõte leiab üldist heakskiitu ka kohalikus ajakirjanduses.

1923 a. lahkub surma läbi seltsi liigete hulgast kauaegne peamees H. Jacoby, keda kõik seltsi liikmed koguvad saatma tema viimsele puhkepaigale.

Lahkunu hoolsus ja vastutulelikkus on teinud ta austamis- ja lugupidamisvääriliseks isikuks, kelle lahkumisest tunti tõsist kahju.

1924 a. ära peetaval peakoosolekul valitakse seltsi auliikmeks kauaegne kirjatoimetaja Richard Erler. Samuti valitakse sel koosolekul veel seltsi auliikmeks Eduard Kadarik ja Johan Pikner nende kauaegse truude teenistuse eest tuletõrje alal.

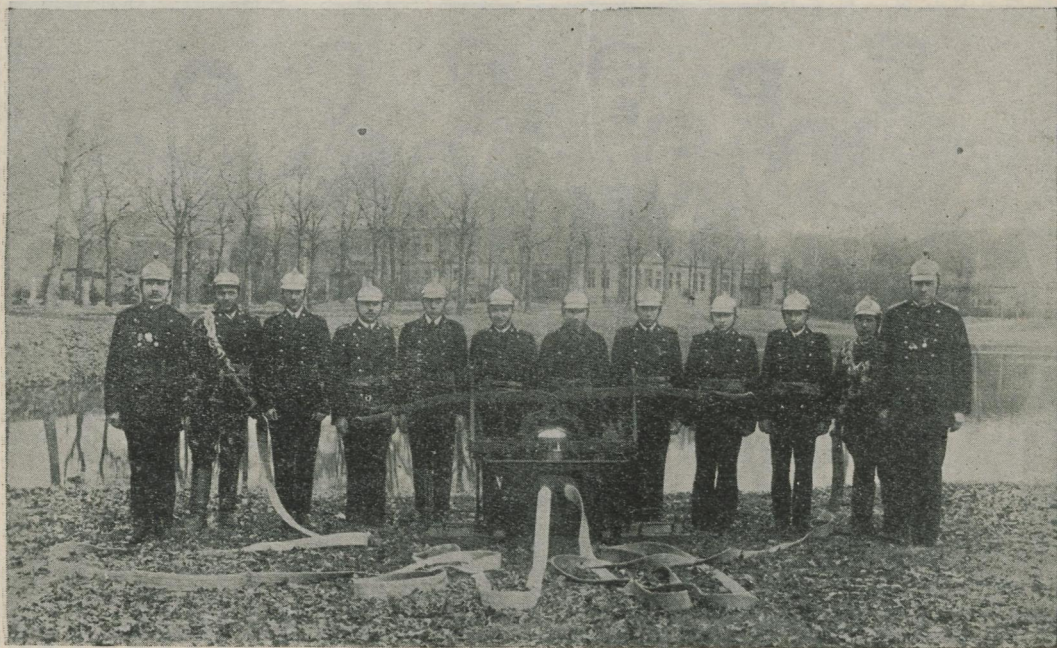
Seltsis 50 aastat teeninud Priidu Mihkelsonile otsustakse annetada audiplom, teda ühtlasi valides seltsi auliikmeks.

Et seltsil Raekülas seni puudus oma osakond, otsustati sarnane seal ellu kutsuda. Selts omalt poolt annetab asutatavale osakonnale vajalikud tulekaitse abinõud, mis uuele osakonnale on suureks toetuseks tema vaevarikal algusel.

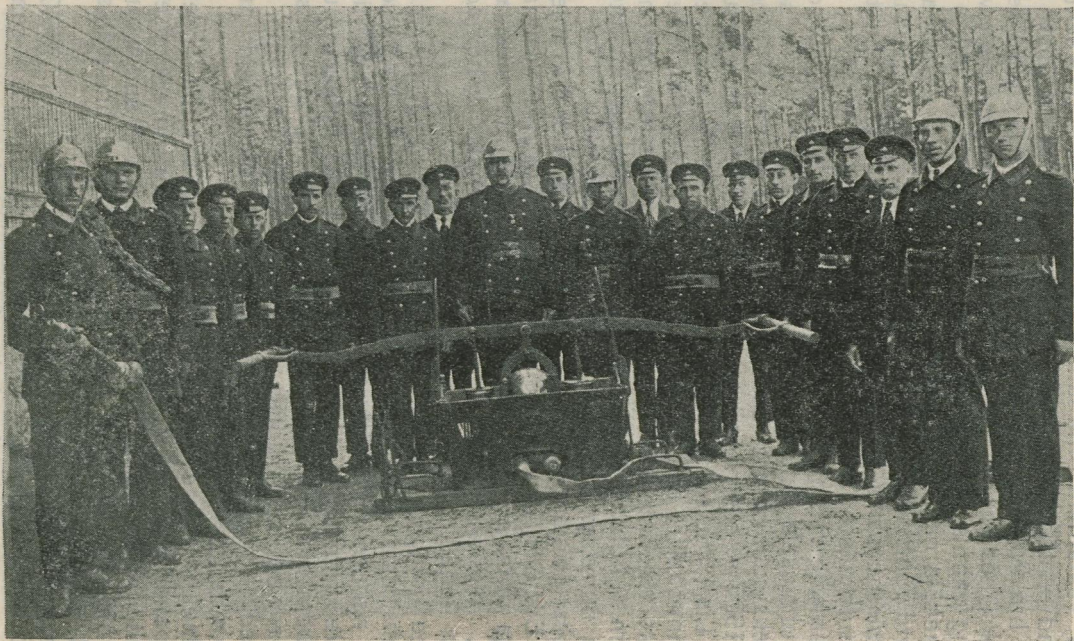
Korrupidajate rühm. Rühma juhataja: G. Espe, abi A. Raudsepp.

Foto Baltika.

V rühm.

Rühma juhataja Kalbus, abi Aberland.

VII rühm.

Rühma juhataja E. Puls, abi J. Pulst.

Ja, vaatamata oma lühikesele kestvus-eale, on Raeküla osakond — tänu juhatusele — eesotsas oma energilise juhataja hra Pulsiga, kujunenud tugevaks ning elujõuliseks rühmaks, kes tuleõnnetuste korral Raekülas, on alati valvel ning valmis ulatama abivajatele oma avitava käe.

Raeküla eeskujul kavatseb seltsi juhatuse veel asutada sarnasnd rühmad Vana-Pärnus ja Räämal. Selle kavatsuse teostamisega oleks ka nende linnaosade suhtes laiendatud üldist tulekaitset.

Viimaste rühmade kiireks ellu kutsumiseks peab soovima juhatusele ainult head edu ning kordaminekut, sest see oleks suur samm edasi meie tuletõrje arenemisloos. Seltsi 1925 a. eelarve võetakse vastu 1.855.500 marga suuruses. Lisaks sellele veel 1.809.510 mrk. autopritsu ostmiseks.

Siinkohal ei saa kuidagi vaikides mööda minna seltsi juhtivate tegelaste kindlast tahtmisest ning kustumatta energiast, mis kulutati autopritsu kui hädavajaliku kustutusabinõu muretsemise mõtte selgitamisele.

Seltsi esimees A. Soosaar, peamees K. Lorenz, abiesimees Ed. Oja ja veel paljudki teised kogusid väsimata hoolega raha, et seltsi rikastada ajakohase tulekaitse abinõuga, missuguseid olid muretsenud endile vähemadki Pärnust linnad, mis aga puudus meil.

See polnud ei mingi enesekasu püüd ega isiklik huvi, mis seltsi esimeest A. Soosaari ja kadunud A. Mathieseni sundis riskeerima isikliku varandusega autopritsu ostmisel antavate vekslite kindlustamiseks. Ei! See polnud muu, kui parem äratundmine, et meie käsi ning aurupritsud enam ei vasta ajanõudeid. See oli otsusele jõudmine, et viimased ei suuda täiel määral täita omi ülesandeid õnnetuste kordadel.

Ainult see ja ei miski muu oligi, mis kihutas seltsi juhte panema käima kõik rattad autopritsu muretsemiseks, ära tellima Saksamaalt minutis 1200 liitrit vett andva autopritsu ühes voolikutega, vaatamata sellele, et linnavalitsus kindlalt ostmise vastu oli.

Selts omalt poolt maksis autopritsu ostmisel 750.000 marka ostulepingu kindlustuseks, teadmata, kust saada puuduv summa antud vekslite lunastamiseks.

Veemuresejate rühm.
Rühma juhataja K. Köppel, abi E. Böhm.

Foto Baltika.

Sanitaarrühm.

Rühma juhataja J. Karro, abi P. Sirvinsky.

Et autoprits kord juba ostetud, oli ka linnavalitsus nüüd sunnitud järele andma, sest egas võinud lepingu murdmisega lasta kaotsi minna tuletõrje seltsi raha, mis oli sisse makstud ostulepingu sõlmimisel.

Pealegi kiitis heaks tuletõrje seltsi juhatuse tegevuse kogu seltskond, eesotsas linnavolikogu ja kohaliku ajakirjandusega.

Ja nüüd leitigi raha, mida enne mitte kusagilki saada ei osatud ning juba 1925 a. peakoosolekul teatab seltsi esimees, et autopritsu eest võlgnevad summad viimaseini on tasutud linnavalitsuse lahkkel vastutulekul. Selle eest avaldab peakoosolek oma tänu nii linnavalitsusele kui ka linnapea O. Kask'ile.

Edasi hargnevad asjad üsna soodsalt seltsile. Linnavalitsus omalt poolt tellib nüüd lisaks autopritsule umbes

kilomeetri osa voolikuid ühes vajaliku arvu ühendajatega. Sellega on Pärnu Vabatahtlik Tuletõrje selts jällegi rikastunud ühe tehniliselt moodsa tulekaitseabinõu võrra.

Seltsi endine valitsus, kes end ametist lahti öelnud, et võimalust anda uue juhatuse moodustamiseks, valitakse ka seekord tagasi täies koosseisus. Sarnane järjekindel juhatuse tagasi valimine on kindlaks tõenduseks sellest sõprusest, üksteisest arusaamisest ning üksteise töö hindamisest, mis valitseb seltsi juhatuse ja kogu meeskonna vahel, ning mis alati on järjest kasvava loomingu parimaks pandiks.

Eelolevateks, seltsi 60 a. juubelpidustuste eeltööde tegemiseks valitakse järgmised komisjonid:

1) Juubelialbumi väljatöötamiseks: Ed. Oja, C. V. Normann ja Schprohge.

2) Juubeli pidumärkide väljatöötamiseks: K. Lorenz, P. Parts ja J. Lenk.

3) Pidustuste kulude eelarve kokku seadmiseks ja vastavate summade muretsemiseks: A. Soosaar ja P. Parts.

1926 a. annab linnavalitsus Raeküla osakonnale tasuta vajaliku kruntplatsi ja ehituspalgid pritsukuuri ehitamiseks Raekülas.

Ka võeti 1926 a. peakoosolekul vastu uus kodukord, mille oli välja töötanud seltsi valitsus ja selleks valitud komisjon ühiselt.

Möödunud aastal on olnud seltsil sissetulekuid mitmesugustest pidudest ja toetustest 786.728 marka, missugune summa kulutatakse peaaesjalikult tulekustutuse abinõude korraldamiseks.

Seltsi juhtidel on kavatsus juba lähemas tulevikus asuda oma seltsimaja ehitamisele, missuguse kavatsuse teostamine on ainult aja küsimus ja selle läbiviimine enam kui kindel seni, kui püsivad seltsi eesotsas mehed, kes ei põrka tagasi kavatsuste teostamisega seotud raskuste ees.

Sündmuseks seltsile oli käesoleva aasta jaanuaril seltsi peamehe K. Lorenzi 25 a. juubel, mil nii kogu tuletõrje

* * *

ohvitserkonna kui ka meeskonna poolt nende lugupeetud juhile sai osaks teenitud austus ja tõsise poolehoidu avaldused.

1926 a. juulikuus pühitseb Pärnu Vabatahtlik Tuletõrje selts oma 60 a. juubelit. See on suurim sündmus, mida selts on kunagi üle elanud oma üle poolesaja aastase raske tööaja jooksul.

Sel päeval peab igaüks, andes tõele au, tunnistama, et on tehtud palju tööd, nähtud rohkesti vaeva, ilma, et oleks saadud ja nõutud selle eest vähematki tasu.

Mitte tasu, mitte auahnus polnud see, mis kihutas tuletõrjujaid kodust välja igal öö ja päeva tunnil; mitte tasu, vaid ligimesearmastus oli see, mis sundis neid ulatama kaasinimestele avitava käe silmapilgul, kui seda kätt oli neile kõige enam tarvis.

Laskem siis väsimata töömehed puhata ning pidutseda tänagi. Laskem nad elus tunda segamata rõõmu selgi tunnil!

Näidakem neile täna oma tänumeelt; täna, mil nad võivad rahuldustundega vaadata tagasi 60 aastase tegevuse peale!

Tulgem kokku ning ulatagem sõpruses üksteisele käsi kõik need, keda seob ühine siht, ergutab ühine aade: „Jumala auks — ligimese kasuks!“

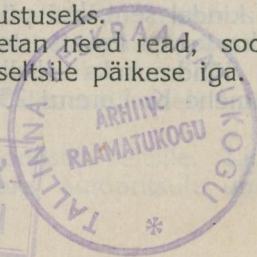
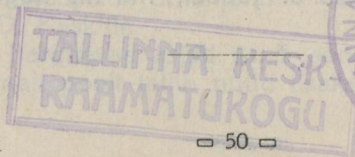
Üks kõigi, kõik ühe eest! See on tuletõrje lipukiri, mille all sammutakse julgelt vastu kaunile tulevikule.

Tulgem kokku kõik truud kohusetäitjad ja vanemad auliikmed, keda pole kutsunud veel igaveseks ära teie keskelt halastamata surm!

Maitsegem selgi tähtsal tunnil oma 60 a. väsimata hoolega külvatud seemne vilja.

Ärgu kustugu iial see säda, mis on liitnud nii paljuid ühiseks vendadepereks. „Üks kõige, kõik ühe eest!“ Eesti ja meie kodulinna julgeoleku kindlustuseks.

Selles lootuses, selles usus lõpetan need read, soovides Pärnu Vabatahtlikule Tuletõrje seltsile päikese iga

3.4571

~~6.4571~~

Pärnu v. Tuletoje
Seltsi 60 a.
Jubeliaalbum.

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1-05-02646

